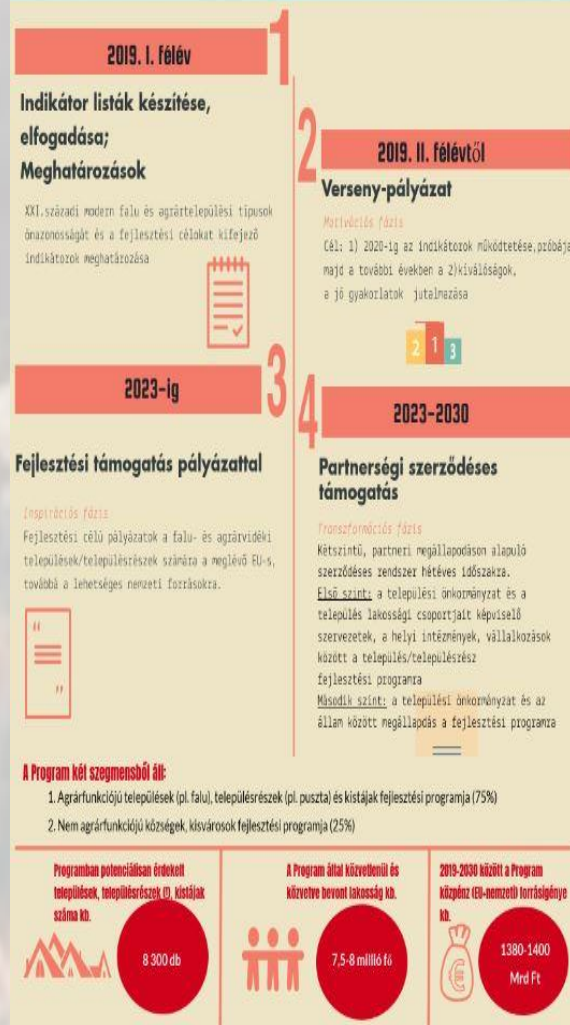

Magyar Település- és Területfejlesztők Szövetségének alapító tagjai:

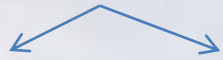
Altold Rt.¶
Alsómocsolád-Község-Önkormányzata¶
Barcs Város-Önkormányzata¶
BM-Baranya megyei-TÁKISZ¶
Bognár-Gyöngy¶
Budapest-Főváros XVII. ker.-Önkormányzat¶
Budapest-Csepel Önkormányzata¶
Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara¶
CAD-ART Kft.¶
Csécsi Béla¶
Csomád község-Önkormányzata-Képviselő-testülete¶
Debrecen Megyei Jogú Város-Képviselő-testülete¶
Dr. Csáthi-Bálint¶
Dr. Dúsz-Johann-Georg¶
Dr. Enyedi-György¶
Dr. Faust-Dezso¶
Dr. Jancsó-Gábor¶
Dr. Répássy-Helga¶
Dr. Szegvári-Péter¶
Dr. Török-István¶
Dr. Zám-Mária¶
Feles-András¶
Filepné dr. Nagy-Éva¶
Fundamenta Magyar-Német-Lakástakarékpénztár Rt.¶
Geosaurus Építő Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.¶
Győr-Sopron-Moson megyei Területfejlesztési Tanács¶
Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Tanács¶
Halasi-László¶
Hármori-András¶

Havas-Pal¶
Ipartestületek-Országos-Szövetsége¶
Janus-Pannonius-Tudományegyetem-Ált.Társföld-és-Urbanisztikai-Tanszék¶
Juhász-Attila-József¶
Kemendiné Zs. Katalin¶
Kerekes-György¶
LANDINFO-Térinformatikai-Szolgáltató-Kft.¶
Millán-György¶
MTA-Regionális-Kutatások-Központja¶
Nagykanizsa Megyei Jogú Város-Önkormányzata¶
Paulus-Vagyongazdálkodó és Pénzügyi-Tanácsadó Rt.¶
Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzat-Képviselő-testülete¶
Püspökszilágyi Községi Önkormányzat-Képviselő-testület¶
Rátka-Községi Önkormányzat¶
Róka-László¶
Rónayné-Vojnics-Ibolya¶
Szegedi-Agnes¶
Szegner-László¶
Szigetújfalu Önkormányzata¶
Szilvási-István¶
Szomolya-Községi Önkormányzat¶
Szűcs-György¶
Tápiószecső-Nagyközség¶
Tóth-Ferenc¶
UPONOR-Műanyag-Csőrendszer-Kft.¶
Város-és-Faluvédők-Szövetsége¶
Vasi-Reginnoy-Tanácsadó-Bt.¶
Voncsem-István¶

Eredetileg egy poszterrel jelentkeztünk a konferenciára:

A **Vidéki** MAGYARORSZÁG A PANDÉMIA KORÁBAN. IX. **Falu** KONFERENCIA
2021. szeptember 22-24., Pécs, Magtár (Dóm tér 6.)

Fővárosi

Van a vidék és van a főváros. És van a fővárosnak vidéke.
És a vidéknek fővárosa?

Város

Van város vidéken is. A „vidéki” és a „falusi” ezért sem lehet szinonima.

Többféle falu van:

bányászfalu

halászfalu

zsákfalu

ökofalu

üdülőfalu

halmazfalu

útifalu

sorfalu

pásztorfalu

„okos”falu „skanzen”falu

Mi a falu a XXI. században? Hagyományos vidéki településtípusok

Szilvássy István

Magyar Település- és Területfejlesztők Szövetsége

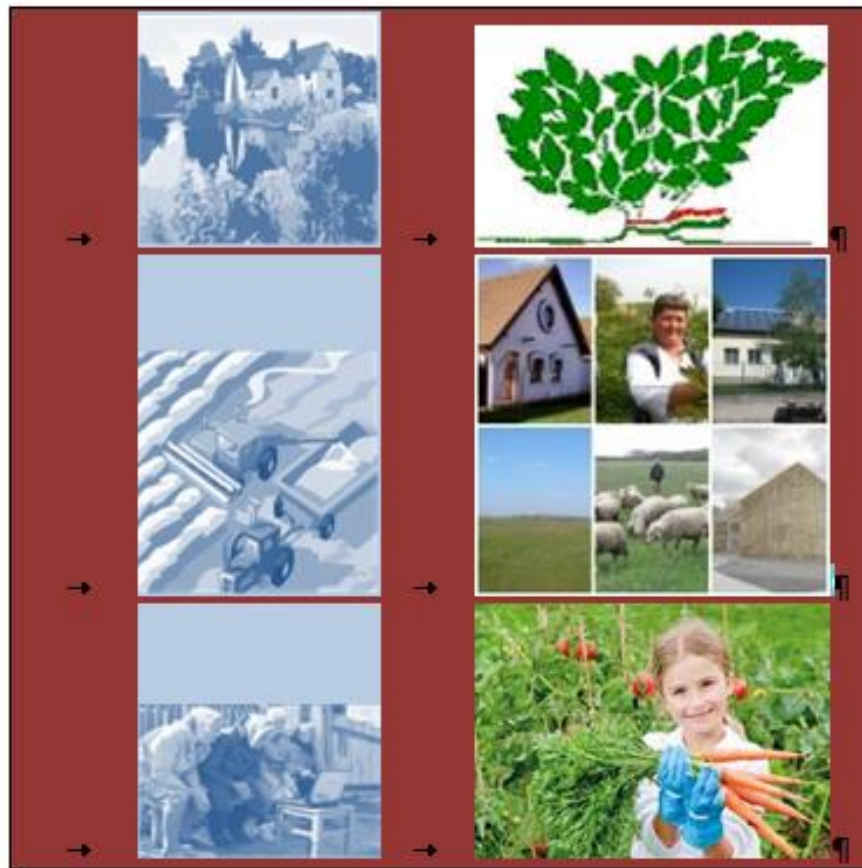
mttfsz@gmail.com

www.mttfsz.eu

„Nagy László”^[1]

MODERN FALU- és AGRÁR-TELEPÜLÉS^[2]

FEJLESZTÉSI PROGRAM

„...2018-ban a modern falu programot is meg kell hirdetni, mert a falusi életforma védendő, előnyös, és nem akarjuk, hogy Magyarországon mindenki beköltözzön a nagyvárosokba.”

Ehhez pedig a falusi életformát meg kell erősíteni, az ottani életminőséget jelentősen javítani kell, úgyhogy lesz modern falu program, aminek a középpontjában természetesen a lakhatási körülmények javítása áll majd.”

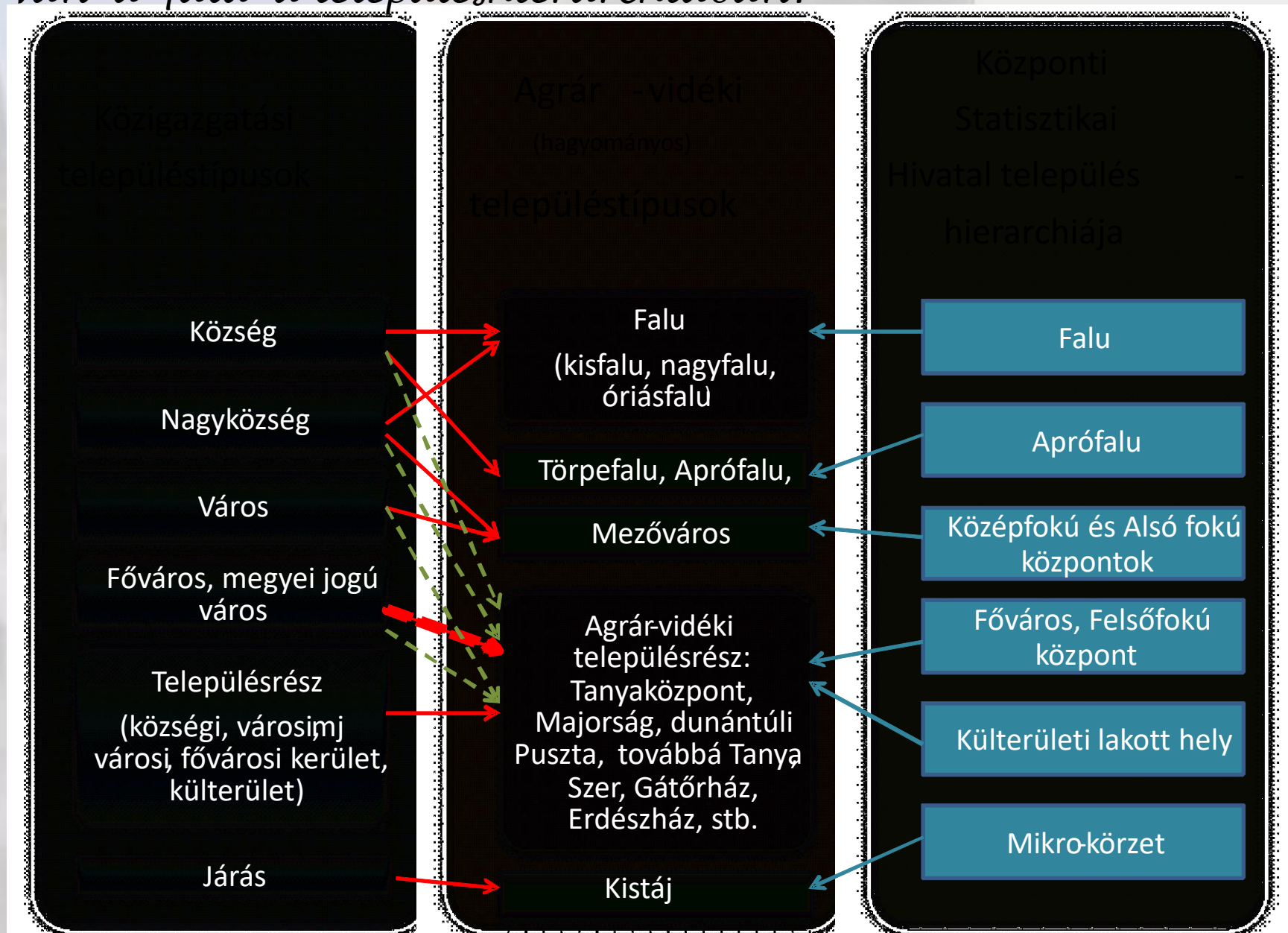
Dr. Orbán Viktor miniszterelnök

MEGJEGYZÉS [1] Nagy László XX. századi költő, műfordító

[2] A program nemcsak az egész településre, hanem egy adott településen belül az agrár-funkciójú településrészekre is vonatkozik.

Készült kormányzati intencióra 2018-ban.

Hol van a falu a településhierarchiában?

A 2800 községből és nagyközségből hány tekinthető falunak?

Agrár - vidéki

(hagyományos)

településtípusok

Falu

(kisfalú, nagyfalú,
óriásfalú)

Törpefalú, Aprófalú,

Mezőváros

Agrár - vidéki

településrész:

Tanyaközpont,

Majorság, Pusztá dunántúli

Tanya

Szer, Gátőrház,

Erdészház, stb.

Kistáj

*Legyen a falu is, a pusztá, a
kistáj is hungarikum?*

A *Kistáj* a statisztikai (kódszámozott) nómenklatúrában a „mikro-körzettel” azonosítva a következők:

1. Ipoly völgye	30. Bihar-Sárrét	55. Rábaköz Folyók völgye II.
2. Cserhát vidéke	31. Maros-Körös köze	56. Marcal-medence
3. Börzsöny vidéke	32. Békési síkság	57. Cser
4. Észak-Borsod	33. Alsó-Tisza völgye	58. Vértes hegyvidék
5. Mátra-Bükk északi vidéke	34. Mezőföld I.	59. Bakony hegyvidék
6. Közép-hevesi térség	35. Mezőföld II.	60. Bársonyosi dombvidék
7. Mátraalja	36. Mezőföld III.	61. Sukorói dombvidék
8. Mezőség	37. Sárvíz környéke	62. Pilis-budai hegyvidék
9. Mátra-Bükk déli lejtője	38. Drávavölgy a Pécsi medencével	63. Gerecse-Pilis hegyvidék
10. Bükkalja	39. Ormánság	64. Balaton-felvidék
11. Sajó és Hernád völgye	40. Dráva melléke és Csurgó környéke	65. Keszthelyi hegység és környéke
12. Hegyköz	41. Baranyai löszsziget	66. Soproni-hegyvidék-Cseri táj
13. Tiszavasvári vidéke	42. Dunamellék	67. Határ mente (Ny-Dunántúl)
14. Rétköz	43. Dunavölgy	68. Göcsej-Hetés
15. Szatmár-beregi síkság	44. Sárköz-Duna menti síkság	69. Őrség
16. Bodrogköz	45. Csongrádi homokhát	70. Hegyhát
17. Taktaköz	46. Bács-Kiskun megyei homokhátság	71. Észak-zalai dombság
18. Nyírség-Erdőpuszták	47. Pest megyei homokhátság	72. Dél-zalai dombság
19. Észak-Nyírség	48. Jászság Jász-Nagykun-Szolnok megyei része	73. Marcali-hát és környéke
20. Dél-Nyírség	49. Jászság Pest megyei része	74. Táb dombvidék
21. Tiszamellék	50. Bácska	75. Tolnai dombvidék
22. Nagykunság	51. Komáromi síkság	76. Somogyi homokvidék
23. Tiszazug	52. Szigetköz-mosoni hátság	77. Kapos völgye
24. Hevesi-Tisza-vidék	53. Hanság-Fertővidék	78. Mecsek-Zselic hegyhát
25. Tisza mente	54. Rábaköz Folyók völgye I.	79. Baranyai-geresdi dombság
26. Hajdúság		80. Zselicség
27. Szeghalomi körzet		81. Völgyesség-hegyhát
28. Szarvasi körzet		
29. Békés-Gyula-Sarkadi körzet		

A magyarországi kistáj mellett a határon túli magyarok kistáj, néprajzi tájegységek számára a programban önálló fejezetet célszerű nyitni.

XX. századi falu fogalmak:

Felhasznált irodalom: Magyar néprajz IV.
ÉLETMÓD TELEPÜLÉS A MAGYAR NYELVTERÜLET CSOPORTOS
TELEPÜLÉSEK [FALU- ÉS VÁROSTÍPUSOK](#) A FALU

POLITIKA, SZOCIOLÓGIA:

a *falu* szó egyet jelent a parasztsággal, a mezőgazdasággal, a vidékkel, a vidéki társadalommal

KÖZNAPI, BESZÉLT NYELVBEN:

a *falu* városi joggal nem rendelkező, kis lélekszámú település belterületét jelenti, a település épített világára, a csoportosuló épületek összességére szűkül le.

TELEPÜLÉSFÖLDRAJZ ÉS –NÉPRAJZ TUDOMÁNY:

a *falu* szó egyet jelent a parasztsággal, a mezőgazdasággal, a vidékkel, a vidéki társadalommal szó a városi joggal nem rendelkező település egészét jelenti a jórészt lakóhely szerepű belterülettel, a munkahely szerepű külterülettel és a települést éltető helyi társadalommal együtt, magában foglalja a lakótelkeket az épületekkel, a közterületeket a középületekkel, az utakat, a kerteket, a legelőket, a szántóföldeket, a kaszálókat, az erdőket, a szőlőket, amikhez társulnak az ott lakó és a falu határát hasznosító emberek társadalommá szerveződött együttese, amely a falut élővé teszi.

A falu települési és társadalmi egység, amelynek életében meghatározó szerep jut a helyi hagyományoknak.

Mi maradt a XX. századi falu fogalmakból a XXI. századra ?

A KÖZNAPI, BESZÉLT nyelvben értelmezett - lecsupaszított – „falu”:

→ **alvófalu**

de a „község” és a lakosság száma lett az egyetemleges jellemző

Az elmúlt negyven – ötven – hatvan év...

- *A falvakban a sokszor erőszakolt urbanizációs hatásokra az autonóm és szimbiotikus élet- és gazdasági közösségek.*
- *A múlt században a szovjet katonai bázisok, a környezetrontó iparosítás, a városi, nagyközségi belterületi központokat elrondító, oda nem illő beton-blokkházak – nemegyszer négy és több szintű tömbjei - a tájat, az egységes mezővárosi és falu képet széttörték.*
- *Az át nem gondolt adminisztratív eszközök és a nem életszerű beruházások hatására számos, erős identitású faluból lett városi státuszú, de identitását veszítő kietlen település.*
- *Az agglomerációkban a lakóparkok és bevásárló központok túlszaporodása elővárosi telepekké alakították, a várossal eddig szimbiózisban lévő, autonóm identitású falvakat.*
- *A dűlőutakat, mezei utakat lezárták, egybeszántották az újdonsült földbirtokosok, amit sem a feudalizmusban^{[\[1\]](#)}, sem a két világháború között, sem a szocializmus idején nem lehetett megtenni.*

- *A közösségi állattartás felszámolódott a községi legelők, földek elkótyavetyélésével.*
- *Az, hogy végeláthatatlan repce-mezőkké váltak a korábbi, fasorokkal szegélyezett napraforgó táblák és sokszor a búzamezők is, bizonyos mértékben szintén rombolta a karakteres, a fenntartható tájhasználatot, a tájképi identitást.*
- *Ma már tudatosan társadalmi, gazdasági erőforrássá vált vagy azzá tehető a táj-specifikum fenntartása. A fenntartható tájhasználat a nemzeti parkok és tájházak felé tolódott el, lényegében a társadalom mindennapi életteréből kikerült.*

Az elmúlt évtizedekben a Hamvas Béla által definiált „helyet” összetévesztettük a „térrel”.

Azonban itt nem nosztalgiáról, öncélú konzerválásról van szó, hanem nemzeti, táji, települési és családi értelemben egyaránt a fennmaradásról, a fenntarthatóságról és a fejlesztésről.

Szerencsére vannak ma már jelenségek, bár ezek általánosnak, tömegesnek kevésbé mondhatók, amelyek - még ha nosztalgikusnak is tűnnek - mégis **a XXI. századi, de tradíciójában megújított és fejleszthető tájhasználat, tanya-, falu-, mezőváros jellegű település- és vidékfejlesztések.**

Elvárások

Gazdaságfejlesztés:

- fenntartható környezeti terheléssel,
- teljes foglalkoztatás munkaerő-képzéssel

Kormányzati
beavatkozással,
szándékkal

Társadalmi kohézió

Népesség megtartás

Egészséges, jóléti környezet

Biztonság minden értelemben

BIZTONSÁG
FENNTARTHATÓSÁG
JÓ ÉLET

(safety & sustainability & good live)

XXI. SZÁZADI
"OKOS"
MEGOLDÁSOK
ALKALMAZÁSA

(smart)

IDENTITÁS – LOKÁLIS,
NEMZETI KARAKTER
MEGŐRZÉSE

(national identity)

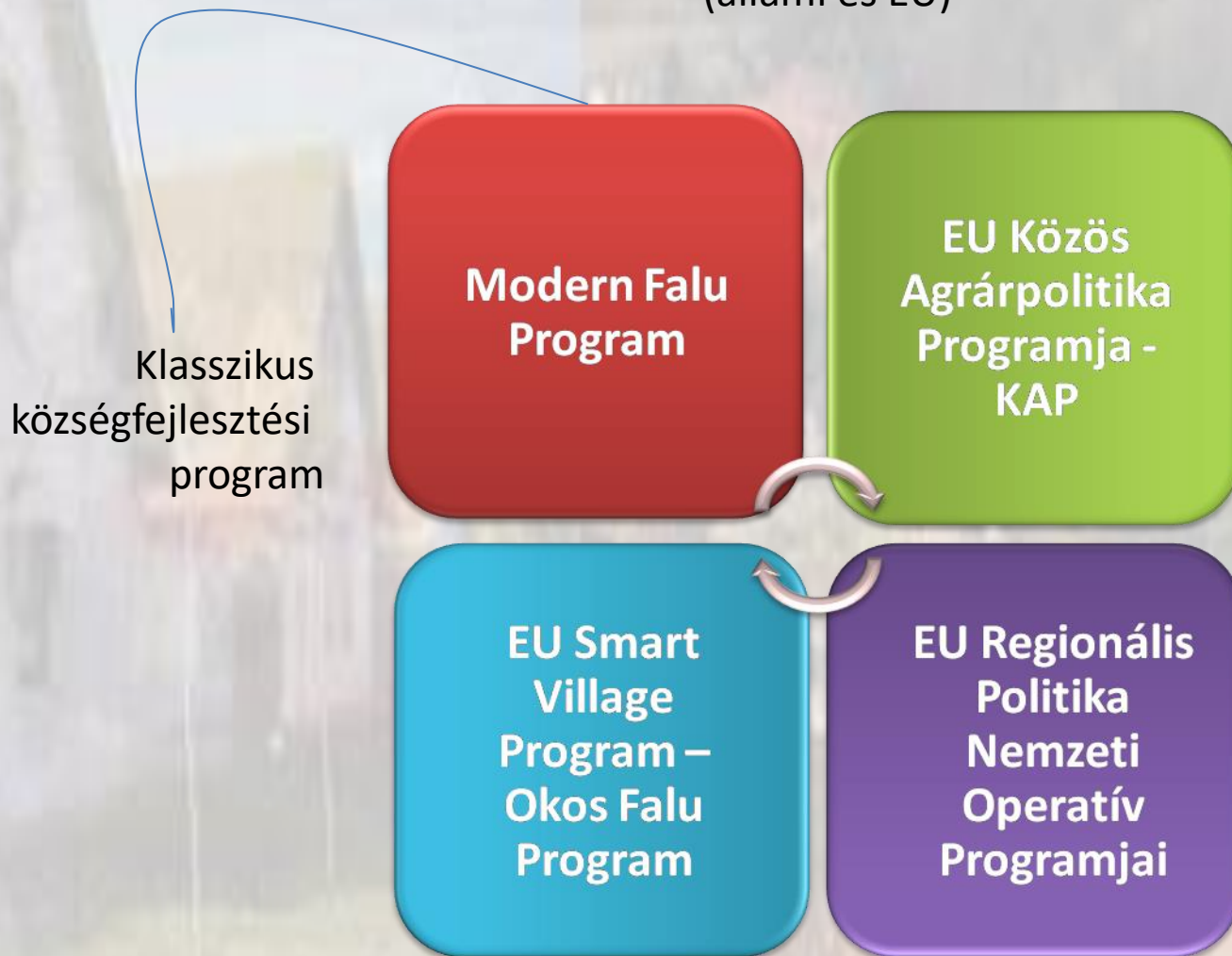
Új és hatékony technológiák befogadása
(képzés) és alkalmazása:

- * IoT
- * Megújuló energetika
- * Környezettudatosság és Ökoszisztéma

Településrendezés, Kulturális örökség – és
Tájgazdálkodás:

- * Településkép
- *Tájkép
- * Hagyományápolás

KÖZPONTI PROGRAMOK A FALU-FEJLESZTÉSHEZ (állami és EU)

A FALU megnevezést csak azoknak
a településeknek kell fenntartani,
amelyekben releváns gazdasági és
társadalmi szerepe van

- az agráriumnak,
- az agrár-termelésnek,
- az élelmiszer-előállításnak és
- az ezekhez kapcsolódó társadalmi életnek, eseményeknek!

Javaslat lényege:

Interdiszciplináris alapon készüljön el a magyar falu XXI. századi indikátor listája!

"Nagy László" MODERN FALU- és AGRÁR-TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI PROGRAM

A XXI. században is a "falú" település és a "falusias" településrész az, ahol van releváns agrártermelés akár önfogyasztásra, akár kereskedelmi célra.

Agrár-vidéki (hagyományos) településtípusok

2019. I. félév

Indikátor listák készítése, elfogadása; Meghatározások

XXI. századi modern falu és agrártelepülési típusok önazonosságát és a fejlesztési célokat kifejező indikátorok meghatározása

2023-ig

Fejlesztési támogatás pályázattal

Inspirációs fázis

Fejlesztési célú pályázatok a falu- és agrárvidéki települések/településrészek számára a meglévő EU-s, továbbá a lehetséges nemzeti forrásokra.

A Program két szegmensből áll:

1. Agrárfunkciójú települések (pl. falu), településrészek (pl. puszták) és kistájak fejlesztési programja (75%)
2. Nem agrárfunkciójú községek, kisvárosok fejlesztési programja (25%)

Programban potenciálisan érdekelt települések, településrészek (D), kistájak száma kb.

8 300 db

A Program által közvetlenül és közvetve bevont lakosság kb.

7,5-8 millió fő

2019-2030 között a Program közpénz (EU-nemzeti) forrásigénye kb.

1380-1400 Mrd Ft

**„S KI VISZI ÁT FOGÁBAN TARTVA
A SZERELMET A TÚLSÓ PARTRA!”**

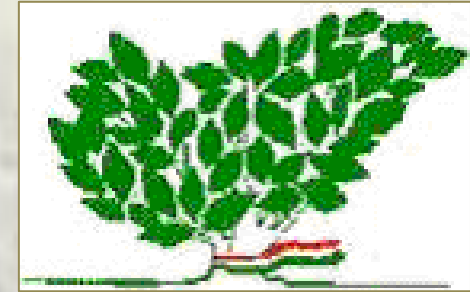
*** * * * ***

**„S LOMB ZÖLDÜL ÚJRA
A FÜTTYÖS SÁRGARIGÓNAK”**

Idézetek Nagy László verseiből

Nagy László Iszkázon, 1970-es évek közepe

Magyar Település- és Területfejlesztők Szövetsége

mttsz@gmail.com

www.mttsz.eu

*Köszöni a figyelmet
Szilvássy István*